

Рецензія на освітньо-професійну програму «Право»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності
D8 Право галузі знань D Бізнес, адміністрування та право
підготовлену у Полтавському університеті економіки і торгівлі

На рецензування було надано проєкт освітньо-професійної програми «Право», розроблений проєктною групою Полтавського університету економіки і торгівлі для підготовки бакалаврів. Аналіз документа дозволяє стверджувати, що він відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту» та Стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право», затвердженому у 2022 році.

Слід відзначити вдалу архітектуру освітньої програми, яка є зрозумілою та зручною для здобувача. Розподіл кредитів ЄКТС (240 загалом) логічно структурований: значний обсяг відведено на обов'язкові компоненти професійного циклу (144 кредити), що забезпечує фундаментальність правничої освіти. Водночас, наявність блоку вибіркових дисциплін обсягом 48 кредитів (20%) реалізує право студента на індивідуальну освітню траєкторію.

Позитивним моментом є збереження у навчальному плані класичних дисциплін, необхідних для формування юридичного світогляду («Юридична логіка», «Філософія права»), поряд із суто прикладними курсами («Юридична техніка та складання процесуальних документів»). Це створює баланс між «знати» та «вміти», що є ключовим для бакалаврського рівня.

Також варто відзначити інтеграцію практичної підготовки (22 кредити) з діяльністю юридичної клініки «Правова СТУДІЯ». Залучення студентів до консультування реальних клієнтів під керівництвом викладачів є однією з найефективніших методик викладання права.

Враховуючи динамічний розвиток технологій, який суттєво змінює ландшафт юридичної професії та освітнього процесу, вважаю за доцільне надати наступні рекомендації:

У контексті викладання дисципліни «Інтернет-технології в юридичній діяльності» (ОКП 11) (як окрему тему), рекомендується включити тему

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-професійну програму «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності D8 Право галузі знань D Бізнес, адміністрування та право, розроблену у Полтавському університеті економіки і торгівлі

Подана на рецензування освітньо-професійна програма (далі – ОПП) «Право» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у Полтавському університеті економіки і торгівлі є нормативним документом, що демонструє ґрунтовний підхід розробників до проєктування освітнього процесу в умовах трансформації національної системи вищої освіти.

Аналіз структурно-логічної схеми та змістового наповнення програми дозволяє стверджувати про її повну відповідність Стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» (D8), затвердженому наказом МОН України № 644 від 20.07.2022 р.. Програма чітко корелюється з дескрипторами Національної рамки кваліфікацій (6 рівень) та Європейської рамки кваліфікацій для навчання впродовж життя.

Позитивною рисою рецензованої ОПП є її орієнтація на кращі практики європейського освітнього простору. Розробниками враховано досвід провідних закордонних інституцій, зокрема Кембриджського університету та Університету Миколаса Ромеріса (Литва), що відображено у збалансованому підході до співвідношення лекційних годин та самостійної роботи. Фундаментальність підготовки забезпечується дотриманням принципів студентоцентрованого та проблемно-орієнтованого навчання, що є необхідною умовою формування критичного мислення сучасного правника.

Структура програми вирізняється логічною завершеністю та когерентністю. Загальний обсяг програми складає 240 кредитів ЄКТС, з яких цикл професійної підготовки займає 182 кредити (75,83%), що гарантує

набуття здобувачами стійких фахових компетентностей. Варто схвалити включення до циклу загальної підготовки дисципліни «Основи наукових досліджень» (ОКЗ 2) вже на першому курсі. Це закладає методологічний фундамент для подальшої науково-дослідної роботи студентів, зокрема при написанні курсових робіт з Теорії держави і права, Цивільного, Кримінального та Міжнародного публічного права. Такий підхід забезпечує неперервність формування дослідницької компетентності (ЗК 1, ЗК 7).

Уваги заслуговує реалізація вибіркової складової через механізм семестрових профайлів (конкрецій). Запропонована диференціація на «Державно-правовий», «Приватно-правовий» та «Кримінально-правовий» профілі дозволяє реалізувати індивідуальну освітню траєкторію здобувача не хаотично, а системно, поглиблюючи знання у суміжних галузях права.

Приналежність програми до широкої галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право» у даному випадку реалізована через вдалу синергію юридичних та економіко-управлінських компонентів. Специфіка закладу вищої освіти дозволила збагатити навчальний план дисциплінами, що формують уявлення про правове середовище функціонування бізнесу та публічної адміністрації. Це простежується у наявності таких обов'язкових компонентів як «Господарське право», «Фінансове право», а також широкому спектрі вибірових дисциплін, наприклад, «Запобігання легалізації доходів...» та «Юридична служба на підприємстві». Такий інтердисциплінарний підхід розширює когнітивний горизонт випускника та підвищує його адаптивність.

Програма передбачає наскрізну практичну підготовку загальним обсягом 22 кредити ЄКТС, що включає виробничу (ознайомчу), навчальну, виробничу (в органах юстиції) та бакалаврську практики. Високої оцінки заслуговує інтеграція освітнього процесу з діяльністю навчального центру «Правова СТУДІЯ» (юридична клініка), що створює умови для квазіпрофесійної діяльності в межах закладу освіти. Кадрове та матеріально-

технічне забезпечення, зокрема наявність спеціалізованих кабінетів (зал судових засідань, криміналістична лабораторія), є достатнім для досягнення визначених програмних результатів навчання.

З метою подальшого вдосконалення науково-методичного рівня програми та посилення її академічної складової, вважаємо за доцільне висловити наступні рекомендації:

Враховуючи євроінтеграційний вектор розвитку вітчизняної правової системи та заявлений у програмі досвід співпраці з іноземними університетами, доцільно передбачити у переліку вибірових дисциплін курси, що вклатимуться англійською мовою (English-taught courses), або ж посилити компоненти з вивчення юридичної термінології іноземною мовою у межах існуючих дисциплін.

У змісті нормативних дисциплін (зокрема, «Теорія держави і права», «Філософія права») рекомендується посилити акцент на аксіологічних (ціннісних) аспектах права, що сприятиме формуванню у здобувачів стійкого світогляду, базованого на верховенстві права та повазі до прав людини (СК 3, РН 2), що є критично важливим для сучасного демократичного суспільства.

Освітньо-професійна програма «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Полтавського університету економіки і торгівлі є науково обґрунтованою, методично забезпеченою та актуальною. Вона відповідає сучасним вимогам до підготовки фахівців галузі знань D та може бути рекомендована до затвердження Вченою радою університету.

Рецензент:

Завідувач відділу правової взаємодії бізнесу і держави Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, доктор юридичних наук, старший науковий співробітник

Валерій ПОЛЮХОВИЧ
Завідувач відділу правової взаємодії бізнесу і держави
Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва
імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України
доктор юридичних наук, старший науковий співробітник

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-професійну програму «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності D8 Право галузі знань D Бізнес, адміністрування та право Полтавського університету економіки і торгівлі

Розглянувши проєкт освітньо-професійної програми «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, розроблений робочою групою Полтавського університету економіки і торгівлі, варто відзначити високий рівень її науково-методичного обґрунтування та відповідність вимогам Стандарту вищої освіти. Програма демонструє системний підхід до формування компетентнісної моделі випускника, органічно поєднуючи фундаментальну теоретичну підготовку з набуттям прикладних навичок, необхідних для провадження професійної діяльності.

Структурно-логічна схема освітньої програми переконливо відображає специфіку галузі знань D Бізнес, адміністрування та право. Розробникам вдалося ефективно імплементувати міждисциплінарний підхід, використовуючи профільний потенціал університету для посилення правової підготовки. Зокрема, блок нормативних дисциплін, що включає «Господарське право», «Фінансове право» та «Податкове право», забезпечує формування у здобувачів стійких фахових компетентностей у сфері правового регулювання економіки. Такий підхід сприяє підготовці фахівців, здатних здійснювати комплексний юридичний супровід господарської діяльності, що значно розширює їхні можливості працевлаштування та професійної самореалізації у корпоративному секторі.

Позитивної оцінки заслуговує структура циклу професійної підготовки. Розподіл кредитів ЄКТС між фундаментальними галузевими дисциплінами (зокрема «Цивільне право», «Кримінальне право») та дисциплінами процесуального спрямування є збалансованим і сприяє досягненню програмних результатів навчання. Окремо слід відзначити актуальність

включення освітнього компонента «Інтернет-технології в юридичній діяльності», що відповідає сучасним тенденціям цифровізації правосуддя та державного управління.

Реалізація вибіркової складової програми через систему спеціалізованих профайлів («Державно-правовий», «Приватно-правовий», «Кримінально-правовий») свідчить про послідовне впровадження принципів студентоцентрованого навчання. Це дозволяє здобувачам вищої освіти вибудувувати індивідуальну освітню траєкторію, поглиблюючи знання у вузькоспеціалізованих сферах, таких як договірне регулювання, корпоративне управління або фінансова безпека.

Практична підготовка, представлена системою практик та діяльністю у навчальному юридичному центрі «Правова СТУДІЯ», забезпечує належну апробацію отриманих теоретичних знань та сприяє формуванню первинного професійного досвіду.

З метою удосконалення змістового наповнення освітньо-професійної програми та підвищення якості підготовки фахівців, вважаємо за доцільне надати наступні рекомендації:

– у рамках викладання дисципліни «Договірне право» (ВКП 13) рекомендується посилити модуль, присвячений складанню та правовому аналізу зовнішньоекономічних контрактів, що сприятиме формуванню у здобувачів навичок роботи з інструментами міжнародного приватного права;

– з огляду на сучасні тенденції розвантаження судової системи, вбачається доцільним інтегрувати до змісту процесуальних дисциплін або запропонувати як вибіркового компонента теми, що стосуються альтернативних способів вирішення спорів (ADR), зокрема медіації та переговорного процесу;

– при викладанні дисципліни «Юридична логіка» бажано акцентувати увагу на специфіці юридичної аргументації в господарському та адміністративному судочинстві, використовуючи кейс-методи для аналізу правових позицій Верховного Суду.

Висловлені рекомендації не знижують загальної високої оцінки представленого проєкту. Освітньо-професійна програма «Право» (спеціальність D8) Полтавського університету економіки і торгівлі є завершеним нормативним документом, що відповідає сучасним вимогам ринку праці. Програма може бути рекомендована до затвердження Вченою радою та впровадження в освітній процес.

Рецензент:

адвокат, керівник адвокатського бюро:

«АДВОКАТСЬКЕ БЮРО ВАСИЛЯ КУЧЕРА»

доктор філософії за спеціальністю 081 Право

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-професійну програму «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності D8 Право галузі знань D Бізнес, адміністрування та право, що впроваджується у Полтавському університеті економіки і торгівлі

Проект освітньо-професійної програми «Право» для підготовки бакалаврів права у Полтавському університеті економіки і торгівлі дозволяє зробити висновок про її прикладну спрямованість та відповідність актуальним запитам ринку юридичних послуг. Як роботодавець, я оцінюю даний документ насамперед крізь призму готовності випускника до реальної роботи в судах, на підприємствах чи в адвокатських об'єднаннях.

Приналежність спеціальності до галузі знань D Бізнес, адміністрування та право у даній програмі реалізована дуже вдало. Враховуючи профіль університету (економіка і торгівля), програма вигідно вирізняється поглибленою увагою до дисциплін, що регулюють економічні відносини. Наявність серед обов'язкових компонентів таких дисциплін, як «Господарське право», «Фінансове право» та «Податкове право», формує у випускника комплексне розуміння правового супроводу бізнес-процесів. Це є може бути конкурентною перевагою випускників ПУЕТ, оскільки роботодавці корпоративного сектору часто шукають юристів, які не лише знають кодекси, а й розуміють природу господарських операцій.

Позитивним маркером програми є чітка структуризація професійної підготовки. Включення до обов'язкових компонентів таких дисциплін, як «Юридична техніка та складання процесуальних документів» та «Інтернет-технології в юридичній діяльності», свідчить про розуміння розробниками сучасного профілю юриста. Сьогодні вміння грамотно виписати процесуальний документ та володіння Legal Tech інструментами є не менш важливим, ніж знання теорії права.

Окремої уваги заслуговує підхід до вибіркового компонентів через формування профайлів (державно-правового, приватно-правового та кримінально-правового). Це дає студенту можливість ще на бакалаврському рівні сформувати власну спеціалізацію. Наприклад, наявність у приватно-правовому профілі дисциплін «Договірне право» та «Господарське процесуальне право» створює гарну базу для майбутніх корпоративних юристів та адвокатів-господарників.

Імпонує інтеграція навчального процесу з діяльністю навчального центру «Правова СТУДія». Можливість отримання первинного досвіду консультування реальних клієнтів під час навчання є критично важливою для подолання страху «першого клієнта» та формування навичок комунікації.

Разом з тим, з метою посилення конкурентоспроможності випускників та їхньої швидшої адаптації до практичної діяльності, вважаю за доцільне висловити наступні пропозиції:

У межах викладання дисципліни «Інтернет-технології в юридичній діяльності» рекомендується зробити акцент на роботі з відкритими реєстрами, сервісами перевірки контрагентів (YouControl, Opendatobot тощо) та базовими навичками кібергігієни, що є стандартом роботи сучасного юриста.

При викладанні дисциплін процесуального блоку (зокрема «Цивільне процесуальне право», «Господарське процесуальне право») доцільно передбачити обов'язкову симуляцію судових засідань (moot courts), де студенти могли б відпрацьовувати тактику ведення процесу та публічного виступу в умовах змагальності.

Розглянути можливість включення до робочих програм (зокрема з «Юридичної деонтології» або «Риторики») окремих модулів, присвячених soft skills: технікам ведення переговорів, управлінню стресом та клієнтоорієнтованості, оскільки саме ці навички часто є дуже важливими для кар'єри в юридичному бізнесі.

Освітньо-професійна програма «Право» Полтавського університету економіки і торгівлі є якісним, сучасним освітнім продуктом, який здатен забезпечити підготовку кваліфікованих правників. Програма заслуговує на схвалення та може бути рекомендована до впровадження.

Доктор філософії

Г.Л. Карпушин

Г.Л. Карпушин

Згідно підтверджую

*Учасником відділу
управління персоналом*

Власенко В. Уматова